Ч. 55. Чернівцї, субота дня 9. (21.) марта 1896. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Колись а тепер.

(Уступ з промови професора унїверситету М. Грушевского на концертї в честь Шевченка у Львові дня 16. с. м.).

Через всю історию нашого народа, як житевий нерв, як провідний мотив, переходить вічна боротьба мас народних з непокликаними опікунами й володарями за волю, рівність і самоуправу. В тім цїлий єї зміст, в тім наша гордість перед сьвітом, наша народня традиция, наш заповіт. Та ідея, що тепер виходить на порядок дневний в цивілїзованім сьвітї, виглядає до нас з кождої картини нашої історії. На сходї й на заходї міродайні верстви дали собі раду з масами, міцно взяли їх в руки й звязали на тисячу лїт; у нас нїяк не вдавало ся зробити того на міцно — ті верстви верхні були слабші, а маси відчували свою кривду живійше й переймали ся глубше тою ідеєю, як деинде; она просьвічує нам в боротьбі народів з київскими князями, в повстанях проти короля Данила вільних громад східних, в сформованю Козацтва проти паньского устрою литовско-польского, в руйнованях гайдамаків, в народних рухах проти ново-витвореної шляхти-старшини.

Сї змаганя народні не привели до пожаданого результату; народні рухи руйнували устрій суспільно-полїтичний, що розминав ся з народними ідеалами справедливости й добра, але на місце їх народні маси не вміли збудувати такого устрою, щоб їм відповідав: масам бракувало вихованя полїтичного, осьвіти, сьвідомости, аби свої невиразні, більш відчувані нїж сформульовані ідеали перевести консеквентно в житю і втїлити в міцних, скристалїзованих формах громадского й державного устрою. А ті здібнїйші елементи, що виносив на верх народний рух, при тій невиразности народних жадань та ідеалів, по части йшли за побудками особистих інтересів, по части, не знаходячи в самім народнім сьвітоглядї ясно зазначених нових форм пожитя, відновляли в своїй роботї коло будови громади попередні, знищені, але привичні форми суспільно-полїтичні, і народні маси знов з здивованем бачили, яку їм — кажучи прислівем — у їх же дерева карлючку загнули. І по часах апатиї й байдужности, що наставали по такій невдачи, знову схопляла ся енерґія народня, і маси розпочинали нову боротьбу, пригадуючи своєю неустанною силою спротивленя Титана, з таким співчутєм осьпіваного Шевченком:

З-покон-віку Прометея
Там орел карає,
Що день Божий довбе ребра,
Серце розбиває;
Розбиває та не випє
Живучої крови:
Воно знову оживає
І сьміеть ся знову.

І от по тисячилїтній боротьбі, по тисячилїтних нещасливих пробах народа уставити устрій по правдї, ми, може, починаємо бачити початок кінця. Починає витворюватись те, чого бракувало доси народови для осягненя своєї мети, — формуєть ся інтеллїґенция — плоть від плоти, кість від кости народу, що вивисшаючись над рівень народної осьвіти, розширяючи свій сьвітогляд духовий, не пориває свого звязку з народом, уважає себе єго частиною, переймає єго ідеали, надає тим невиразним народним мріям ясні, укінчені, скристалїзовані форми і ставить своєю задачою — разом з народом на їх основі устрій суспільний реформувати. Най менї вільно буде сказати, що в сїм витвореню нової українськоі, демократичної, поступової інтелїґенциї лежить результат цїлої нашої історії, а провозвістником єго виступає наш Кобзар. Один з сучасників назвав єго останним народним сьпівцем і першим поетом великого славяньского сьвіту; не розширяючи так, ми признаємо в нїм того найбільшого сина мас народних, що їх ідеали і змаганя, їх жалї і надії вніс між нову інтеллїґенцию українську і вливши в високо-артистичні форми передав як заповіт народний сїй інтеллїґентній громадї.

Пятьдесять лїт тому, підчас повного

З лїтературних базарів.

— —

II.

Еміль Золя в борбі з молодими.

(Конець).

Гей, молоді люди! хто-ж вам се сказав, що хочемо бути вашими учителями? Не длятого, будь то би ви були позбавлені всякого таланту, будь то би се не велика була честь вести за собою таку орду і разом з нею приступом брати нашу старовину? Та, в самій річи, можна думати не так як ви, і не бути таким ідіотом, як вам те здаєть ся. Впрочім, я не запрашаю до того всїх, що сидять в однім човнї зі мною, — як сказав би мій приятель Доде, — говорю лиш в своїм імени, що я волю зовсїм зірвати з вами, зірвати рішучо, раз на все. Принесїть ножі і зірвім, молоді люди, зірвім з собою, не лишаючи нїяких вузлів.

Наперед зірвім по поводу жажди, яка мене томить, і нахилу до темноти, якою ви визначаєте ся. Ах, ясність, прозорість, простота! Подумайте собі, що я готов житє за них віддати. Для мене навіть два рази два — повинно бути доказане. Коли мої книжки довгі, коли я вічно повтаряю ся, то се тілько длятого, щоб не остати незрозумілим. Більше сьвітла, ще більше сьвітла! Цїле сонце, що мече жарке проміне і плодотворить землю! І нїчого холодного, нїчого незрозумілого! Я з ума сходжу від чудових, симетричних, архитектурних лїнїй і ставлю піраміди під блакитним розпаленим небом. Такий я, і не розумію другого настрою. Я хотїв би, щоб фраза була кришталева, просьвітчаста і така проста, щоб навіть наївні очи дїтий могли єї наскрізь проникнути, любувати ся нею і задержати в своїй памяти. Ідея повинна бути точна, обнажена, прозора сама собою, повинна в кришталевій обгортцї фрази визначати ся твердостию алмаза. Ви бачите, що нам треба зірвати, оно й достойнїйше буде. Зірвім, молоді люди, зірвім, щоб не дурити нїкого!

Зірвім ще ради любови, котра є в мене для теперішности. Я розумію вас, ви не бажаєте, щоб вас бачили в парі з чоловіком, котрий любить ринки, дворцї зелїзниць, новійші, більші городи, нарід, що складаєть ся на ту різновиду, суспільну жизнь, яка там кипить і розвиваєть ся. В мене є слабість: я не терплю городу мрак і фантазиї, привидів, що блукають ся в туманї, всего того, що приносить і пориває з собою повів уяви. Я гадаю, що наша демократия представляє собою великий інтерес, працюючи над страшним проблемом закона працї, опадаючи з сил від горя і виказуючи подиву гідну енерґію, будячи тілько співчутя і людского милосердя, що навіть великий артист не міг би для змальованя того вичерпати свого мозку і свого серця. Так, нїкчемний нарід з вулицї, нарід по фабриках і фермах, буржуа, котрі борять ся о захованє своєї власти, зарібники, що жадають справедливійшого визначеня плати за свою працю, цїла сучасна людскість, що стремить до самообразованя — от поле, котре я намагаюсь обняти. Нїколи ще час не був такий великий, такий пристрастний, такий вагітний грядучими чудами і хто не бачить того, той слїпий, і хто живе в погордї для него в минулім або тоне у мріях, той дїтвак, що бавить ся грою на гармонїцї. Оптиміст, ах! я тїлом і душею ворог дурного пессимізму, соромного безсиля волї і любови. Зірвім, молоді люди, зірвім без найменьшої надії на примирене, бо нам погодити ся годї!

Зірвім вкінци по поводу моєї впертої віри в правду, в стару природу, в молоду науку. Все в нїй, нїчого по-за нею; чого она не знає, то буде знати, а чого не буде знати, ми постараємо ся зробити так, щоб оно, лишаючись останком невідомого, не вводило нїкого в блуд. Всю свою віру я вложив в житє. Я думаю, що оно вічно буде прекрасне і що оно єдине жерело здоровля і сили. Оно одно плодотворне, оно одно будує храм будуччини. Коли я вперто не виходжу з вузких рамок позитивізму, то се длятого, що він є сторожем перед шальгою духа, або тим ідеалїзмом, котрий так легко втручує нас в безодню перевороту, в смертельні социяльні небезпеченьства. Ви стоїте вже за містїцизмом, за сатанїзмом, за оккультизмом, за... за любовію „qui ne fait pas d'enfants“. Народи гинуть; коли они перестають любити житє, коли они блудять в сумерках і, сумуючи над незглубимими тайнами, виють за смертию. Тілько чесні люди працюють над правдою, як мога, і до кінця відда

[illegible]ту Тарасової творчости, та нова інтелїґентна громада українська була лише в завязках, доперва ферментувала ся в кругах висших і низших. Як тїсна була авдитория Тараса, як мало знаходив він круг себе людий, що відповідали-б тим вимогам, які ставляв він громадї! Серце болить за нього, коли бачимо, в яких кругах він — за браком лїпших — так часто повертав ся, кому висьпівував свої піснї, як жадно в тих верствах шляхетско-кріпостничих або артистичних ловив він прояви людскости або українського патріотизму, і розуміємо его тяжку місию. Українства властиво ще не було, було українофільство, та й то слабоньке, в формах чи то загальної гуманности, чи то романтичної ідеалїзациї старовини. Звістний факт, як пересварив ся Тарас з одним з стовпів тогочасного українофільства, спостерігши в нїм під покривкою етноґрафічних інтересів зашкарупілого кріпостника; а скільки таких випадків, більших і меньших, мусїло трафлятись! Не диво, що з уст Тарасових злетїли гіркі слова:

Мій Боже милий, як хотїлось,
Щоб хто-небудь менї сказав
Хоч слово мудре, щоб я знав,
Для кого я пишу? для чого?
За що я Вкраїну люблю?
Чи варт она огня сьвятого?

Безперечно за сї пятьдесять лїт поступила ся інтелїґенция незмірно наперед, еї українська сьвідомість поглубшала, она зблизилась до народа без порівнаня й може себе вже уважати репрезентациєю народа справедливо. Розширила ся незмірно й Тарасова авдитория: се вже не дрібна купка лївобічної шляхти, а цїла Україна-Русь від Сяна до Кубанї, до полїських пущ, всї верстви, аж від селяньскої. „Кобзар“ розійшовсь сотками тисяч і вже знайшов собі дорогу під сїльску стріху, що виплекала его провідні ідеї... Час пройшов немарно, ми поступили наперед; в тім наша утїха і певність дальшого поступу. Самий страх перед українською ідеєю еї ворогів, їх змаганя чи-то застрашити, загулюкати, чи-то привабити вигодами еї заступників, роздїлити і ослабити наші сили — они сьвідчать про наш зріст, що вже годї з нами бороти ся іґнорованем або згірдним кепкованем...

А все-таки се лише початок кінця, лише приготоване, зоря, що ледви займаеть ся та віщує нам наближене ясного дня. Ще не прийшов той час, щоб пісня поета, як він моливсь —

огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило
І по Украйнї пронеслось...

щоб промовило до кождої людини, де лише гомонить українсько-руска мова. Скільки ще занедбаних країв, цїлих країв! Як малу частину становить сьвідомо-українська громада і як ще богато в нїй ветхого квасу! як мало ще ми маємо віри в себе! Як мало дбає она про свій єдиний ґрунт — наш нарід, шукаючи опори в чужих, в ворогах навіть!

От ми зійшли ся по роцї перед лицем заплаканої Матери і еї найлїпшого сина, старші й молодші, люди всяких верств і фахів, всяких поглядів і напрямів — звязані спільною ідеєю українсько-рускою, демократичною, поступовою, зійшли ся з своїми здобутками й втратами, з заслугами й провинами, успіхами і помилками, втїхами й кривдами, надїями й жалями, всї перейняті одним чутєм, зливши ся на той час в одну родину. зібрану на своє родинне сьвято. Чи має то трівати лише тих кілька годин? Чи не мав би сей порив до ідеї українсько-рускої, почутє еї нероздїльного панованя над нами, сей звязок, що вяже нас в сю хвилю, трівати й далї?

Нас так мало, а обовязки й задачі, що лежать на нас, такі великі; ми не можемо дїлити ся на дїячів і публику, як иньші громади, лише всякий, хто має ще в собі духа, повинен прикласти рук до роботи народної. Останними часами мали ми нагоди переконатись, що нї від кого й нї звідки не можемо сподїватись помочи, тільки на свої сили рахувати. Ми не маємо часу гаятись, ми не маємо сил до страченя! Станьмо з напруженою енерґією до роботи культурної, економічної, громадскої — і най маршом до нашого походу на темряву, нужду, неволю й усяку кривду народню лунають віщі сьпіви невмирущої кобзи! А наша традиция, наша істория заповідає нам — побіду!

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦЇ, дня 20. марта 1896.

Шкільна оплата. Слїдуючого тижня внесе правительство в палатї послів проєкт знесеня шкільної оплати на університетах, а враз з тим проєкт о управильненю пенсий урядників державних. Проєкт закону о знесеню шкільної оплати признає професорам, що побирають платню шестої або пятої кляси, значні надгороди за ту втрату. На тепер буде заряджений перехід так, що університетскі професори зможуть вибирати між підвисшенем платнї а дальшим побиранем шкільної оплати. В будуччинї буде кождий університетский студент платити певну означену суму, без огляду на число інскрибованих годин, в державну касу.

В справі бук. учителїв. Буковиньске правительство затвердило вже статути нового товариства Bukowiner Landeslehrerbund. Уконституоване сего нового краєвого товариства наступить сими днями.

† Іван бар. Капрі. Вчера відбув ся величавий похорон проводира буковиньских Поляків, бар. Івана Капрі. Покійний був свого часу повітовим маршалком в Снятинї і послом до галицкого сойму. Коли-ж втратив свого одинокого сина, переселив ся до Чернівцїв і був 1892 р. вибраний послом з руского становецкого повіта, однак румуньска соймова більшість уневажнила его вибір. Приречене яко посол складав покійний по руски. По уневажненю его вибору став горячим польским патріотом і тому Поляки урядили ему вчера величавий похорон, відчуваючи заслуги, які положив покійний для їх справи. Нам Русинам був пок. бар. Капрі симпатичний, бо відносив ся до справедливих жадань Русинів все щиро

ють їй свої сили, як дерева, що віддають земли здорові і натуральні плоди; і нема красших громадян. Значить, в нас нема вже нїчого спільного, — зірвім, молоді люди, зірвім перед цїлим сьвітом!

Зірвім зовсїм і у всїм, в наших поглядах на чоловіка, в поглядах на женщину, в поглядах на житє і на правду.

* * *

От вам і клятва дана, мила молодежи. Всему кінець! Ви не хочете мене, я тим паче не хочу вас, як квочка, котра в страху відступила від стада диких качок, що їх же сама висидїла.

Коли ви кричите, що правда наводить на вас жах, що ви поховали еї і що она вже не воскресне — ах, коб ви знали, як менї тодї сьмішно!

Припустїм, що на хвилю стремлїнє до правди ослабло — то хиба ви не знаєте, що гра в противорічія в лїтературі не перериваєть ся, що надмір тверезої правди приводить до мрій та що мрії опять родять стремлїня до правди? Не можна похоронити обсервациї, як не можна закопати в землю уяви. Все то „родомонтади“ молодости. В них я сам впадав колись і от чому мій старий досьвід з легка осьміхаєть ся над вашим молодим упередженем.

Але й се неправда, буцїм то ви затьмили хоч би на хвилю блиск творів, написаних в імя правди. Він стоїть кріпко — ославлений натуралїзм, той натуралїзм, котрому ви що дня справляєте похорони, щоб тим певнїйше переконати ся о его істнованю. І причина его живої сили дуже проста — він цьвіт самої епохи, він то, що одно може вирости на ґрунтї нашої демократиї і науки. Перемінїть ґрунт, змінїть цїлу суспільність, коли бажаєте успіхів свому реакцийному, аристократичному напрямови і своїм творам. Хиба не було вже проби? Штука ваша не процьвітає, твори ваші мертвороджені, хоч ви й посїдаєте безперечні таланти. І чому-ж ви не хочете зрозуміти того, що скоро они хиріють, то се лиш тому, що сучасний ґрунт не хоче приймити вашого посївку.

І ще одна є причина — ви не вся молодїж. Але що ви більше всїх наробили шуму, що ґазети й журнали в ваших руках, то здаєть ся, начеб на сьвітї ви були одні, тому що вас одних лише й чути. Ті ґазети й журнали я маю честь і приємність діставати від вас і що дня читаю їх з великим інтересом. Ви обходите ся зі мною зовсїм безцеремонно, як взагалї, з всїми старшими, чим я лично не клопочу ся, тому що я — покористую ся звістним порівнанем — нї більше нї менше як старий парасоль, над котрим пронесло ся вже тілько туч, що він став байдужний вже на всї можливі потопи. Оно мене навіть часом бавить. Мій Боже! Ваш непошанівок — сеж найкрасша ваша прикмета; в тім бодай проявляєте щось мужеского; лиш коли сердите ся, бачиш кров, що кружить у ваших жилах і гнїв ваш оживляє вашу набальсамовану лїтературу, так що можна тодї читати вас без нудів.

Та — чи ви се бачите? — погано то, що ваші журнали сонні, печальні і мертві. Від них заносить цьвіллю не знаю якого доґматизму, якоїсь вузкої і нетерпимої доктрини. Ви доктринери, вам по сто лїт кождому, ваші періоди довгі-предовгі, розтягнені, надто вчені, надто педантичні. Наші найбільше понурі й серіозні журнали давнїйші виходять против ваших еще легкодушними. Ах, які ви скучно-молоді і як менї хотїлось би, щоб ви були трохи, трохи меньше розумні, дрібку дурнїйші. Нехай би ви вже й остали навіть несправедливі і пристрастні, коб лиш не було тої важної ночи, котра, видимо, робить ся все глибша. Так, я хотїв би старої француской веселости, сьпіванок самого Беранже, котрого память і ви поважаєте.

Вкінци ви не бачите нїчого гарного в щасливій невіжи двайцятилїтної молодости, в чистім воздусї, в піснях повних надії, котрі сьпівають ся досьвітками, в животворній любови, в обіймах дївчат серед високого житя (qui culbute les filles au milieu des hautes herbes.) Від ваших творів пахне сирим льохом, куди сонце нїколи не заходить, двозначною роскошею, котра не знає нї віку нї пола, підозрілою релїґійностию, котра кінчить ся найогидливійшими моральними і умисловими банкротствами.

Не слухайте мене, не переиначуйте ся, далї так, мої дїточки, тілько далї так, просимо! Коли я дістаю й читаю ваші журнали, ах, коб ви могли бачити, яким сардоньским сьміхом регочу ся я в души! Єще лелїй! Впевнюю вас, що їх еще мало! Пригорщі, снопи лелїй! Отроїте ними цїлий сьвіт! А дївчат, а блїдих дївчат! Дївчат, що складають ся з одної души, гуляють в лїсах і тануть в обіймах любовників, як мрії! Єще дївчат, більше їх — поки нам не стане мото-

і прихильно і був би певно так поступав також в соймі, коли би его були допустили до сойму. В. є. п.!

Фальшиві банкноти по 10 зр. появили ся в Мостисках, Судовій Вишні, Перемишлю і Самборі. Власти сконфіскували вже 24 фальсифікатів дуже добре підроблених. Арештовано Соломона Борана, підозрілого о фальшоване тих банкнотів.

Пос. др. Іван Зотта, проводир буковиньских Румунів і голова румуньского клюбу соймового, помер сегодня в ночи в Новоселици австрийскій. Тлінні останки покійного перевезуть до Кисилева, маєтности покійного.

Циганьскі чари. В Витилівці жили два жонаті братя під одною стріхою. Як часто буває, приходило і межи сими двома родинами через марні річи до суперечки; закидали собі, що одні других чарують. Наконець вишукали собі — нїби зачаровані — цигана, котрий приобіцяв зачарованим зроблені їм чари на їх хатних сусїдів — розуміє ся за гроші — відвернути. Хитрий циган зладив зїле до питя, взяв з утїхою гроші і зник. І що-ж? Зачаровані аж тепер добре зачарували ся, бо вкоротцї збожеволїли і мусять свою темноту та глупоту відпокутувати в черновецкім шпитали.

Лист школярика до цїсаря. Кілька тижнїв тому вислав школярик Кароль Шмідт такий лист до цїсаря: „Коли прийдуть до нас на відпустку кадети і жовнїрі, то они завсїгди дуже менї подобають ся, і я рад би також бути жовнїром. Мій тато був жандармом, мусїв все іти в ночи на службу; він раз перестудив ся і умер. Моя мама також умерла. Тепер маю другу маму; она також дуже добра для мене. Она учить в школї дївчат робіт. Я учу ся в школї дуже добре; можете поспитати ся мого пана професора. Цїлую Вам руки, любий пане Цїсарю, і остаю ся Ваш Кароль Шмідт, ученик III. кляси в Рокитинцях“. З канцеляриї цїсарскої візвано староство, до котрого належать Рокитинцї (в Чехах), щоби розслїдити справу того школярика; его мають в найблизшім часї поставити перед асентерунковy комісию. Хлопець має тепер 9 до 10 лїт.

Еміграция до Америки стрічає чим раз більші перепони. Сполучені Держави північної Америки мабуть загадують до теперішних обмежень долучити ще нові. В конґресї внесено біль, після котрого не можна впускати до держав осіб, котрі числять по-над 14 лїт житя, а не знають читати і писати в своїй рідній мові. Американцї кажуть, що хто не знає добре своєї рідної мови, сей не зможе присвоїти собі і чужої. Скоро біль буде ухвалений, то анальфабети не будуть мати вступу до Сполучених Держав.

Публичні купелї. Рада міста Парижа ухвалила 250 тисяч франків на будову трех нових закладів купелевих при школах. В Нїмеччинї по більшій части при школах суть уряджені заклади купелеві системy Присніца; в многих містах як Монахів, Карльсруге, Нірнберґ, майже кожда школа має купелї для школярів. В Анґлїї видано за час чотирох лїт від 1885—1889 р. 17 мілїонів на уряджене публичних купелїв. В Лондонї, 60 ріжних заведень позволяє дїтям купати ся під надзором учителїв за дуже низьку оплату. Всї нові школи в Лїверпули мають свої власні купелї. В Пештї видає ся річно до 5 мілїонів безплатних білєтів до купелїв. В королївских лазенках може відразу купати ся до тисячки людий.

Незвичайне в мартї явище. Дня 17-го с. м. з вівтірка на середу в ночи о 11-ій год. мінут 22 пересунулась над околицею Бродів буря з блискавицею і громами, з'явище в мартї незвичайне, тим більше, що у вечорі 17-го було 5 степенїв понизше 0. На нарід се вплинуло пригноблюючо: мовлять, що як загремить на голе дерево, буде голод. Та він і без громів між народом панує.

Кілько жидів в Австриї? Після обчисленя центральної статистичної комісиї виносить число жидів в Австриї 1,141.615 людий; а з того припадає на: Долїшну Австрию 128.784, Горішну Австрию 1.078, Зальцбурґ 157, Стирию .979, Каринтию 164, Країну 89, Побереже 5268, Тироль 737, Чехів 94.479, Мораву 45.324, Шлезк 10.042. Галичину 770.468, Буковину 82.717, а на Дальмацию 329. Бідна Галичина, що має найбільше жидів!

Тайне подруже росийского престолонаслїдника. До Neues Wiener Journal пишуть з Нїцци, де тепер перебуває росийский престолонаслїдник, великий князь Юрій: Мало кому знані інтересні подробицї з житя кн. Юрія, а певно ще меньше людий знає, що він в тайнї подружив ся з дуже гарною чужосторонною княгинею. Коли вислано великого князя Юрія перший раз на Кавказ для поратованя здоровля, залюбив ся він в гарній княгини кавказкій, думній і дикій, без всякого европейского вихованя. Она також полюбила росийского престолонаслїдника. Коли-ж батько великого князя, покійний росийский цар Александер III. довідав ся о всїм, казав любячих розлучити. Та те взяв собі кн. Юрій так дуже до серця, що стан его здоровля значно погіршив ся. Вкінци дав покійний цар переконати ся лїкарями і полагодив справу так, що позволив на подруже свого сина з дикою княгинею після кавказкого обряду, котрий в Росиї перед законами не обовязує, так що вел. кн. Юрій, коли приїзджає до Росиї, цїлком вільний. Княгиня вертає тодї до своїх богатих кревняків, а тепер перебуває недалеко Нїцци, щоби як найчастїйше бачити ся з кн. Юрієм.

Померла Анеля Білецка, жена завідателя дібр ґр. Ґолуховского, в Вільхівчику коло Гусятина, в 45-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

3 дня 20-го марта 1896 року.

Відень. Палата послів докінчила розправу над етатом мінїстерства зелїзниць, а опісля розпочала наради над етатом мінїстерства судівництва. Промовляли пос. Пацак, Кароль Зедвіц, Лаґіня, Рошковский, Кронаветер, Морсей, Страньский і Шікер, по чім перервано дебату.

Відень. В буджетовій комісиї здавав пос. Лупул справу із правительственного проєкту о платнї державних урядників, їх вдовиць і сиріт. Референт поставив внесене, щоби урядники і слуги, котрі скінчили 60-ий рік житя або 35 лїт служби, могли подавати ся в пенсию; щоби вдовицям по професорах середних шкіл вимірено пенсиї не після ранґи але після платнї професора і щоби вдовицям, котрі вже тепер побирають пенсию, підвисшити їх о 25%. Промавляли пос. Рус, Газе, Кайцль, Пацак, Пентак і Менґер і піднесли потребу, закон полагодити ще перед великодними сьвятами. Мінїстер фінансів Білиньский згодив ся на 25% підвисшеня пенсий для вдовиць при задержаню поставленого правительством minimum. Потім рішила комісия перейти до специяльної дебати.

Відень. Fremdenblatt довідує ся, що нїмецкий цїсар Вільгельм вступить по дорозї до Італїї до Відня.

Відень. При сегорічнім веснянім переглядї віденьскої залоги буде цїсар вперше в унїформі угорского ґенерала кавалериї.

Відень. Після відомостий Fremdenblatt-у іменовані кн. Рудольф Лїхтенштайн першим гофмайстром, при чім задержав гідність двірского конюшого, а кн. Альфред Монтенуово двірским маршалком. Двірский театр придїлено управі двірского маршалка.

Відень. Wiener Ztg. оголошує іменоване приватного доцента у Відни Ріхарда Вале'ого надзвичайним професором фільозофії на черновецкім унїверситетї.

Неаполь. Австрийска цїсарева Елисавета відїхала до Корфу.

Будапешт. При вчерашнім поєдинку на шаблї між мінїстром Йошіком а ґр. Зденком Клебельсберґ ранений ґр. Клебельсберґ тяжко в чоло, а мінїстер Йошіка легко на малім пальци правої руки.

рошно! І символів, о! символів также, молю вас! Не надумуйте ся, творіть їх без просипу — темні, ґузоваті, — кару для бідних людских мозків, символів!

Яку відплату ладите ви нам, мої дїточки! Коли ваше лелїйне жниво, одинока причина сучасних міґрен, потягне ще пару лїт, натуралїзм, той низький натуралїзм, котрий ви поборюєте, дасть знову богатий врожай і ним, як пшеницею, станут живити ся люди“.

* * *

Подаючи статю Золї в цїлій основі, я мав дві цїли на приміті. Першу цїль — подати характеристику Золї власними его словами, другу — доповнити свою характеристику француского декадентизму і взагалї найновійших лїтературних напрямів у Франциї. Та в дечім я мушу застерегти ся: Золю я схарактеризував трохи відмінно, а й характеристика молодих в Золї не зовсїм справедлива. Я вже сказав раз, що суцїльного декадентского лїтературного напряму нема властиво, а є лиш поодинокі декаденти, котрих лїтературні фізіоґномії різнять ся між собою так, як різнить ся романтика від реалїзму, ідеалїстичний реалїзм Флобера від натуралїстичного Золї. Між ними, декадентами, є одні і другі, всїлякі. Що їх лучить, то спільне змаганє до ориґінальности на всїх можливих полях, до ориґінальности тем і форм, котру они посувають до пересади і фалші. Тим то й дивно читають ся слова Золї, в котрих він звертаєть ся до молодих так, як коли-б они справдї становили якусь одноцїльну фалянґу. Тай повага слів звернених до тої фалянґи не на місци, а бодай лиш через половину, тому, що, як я се також вже згадував, між молодими францускими писателями є справдї кількох талановитих, та більшість їх се просто лїтературні паразіти без найменьшого таланту й серіозного пониманя штуки. Для перших острі слова Золї за острі, для других они зовсїм злишні. А що-до автохарактеристики Золї, то він може борше змалював себе таким, яким хотїв би бути, як яким є на дїлї. Він дивуєть ся зарозумілости молодих, а сам забув, яким колись був тодї саме, коли й він на картах „Вѣстника Европи“ нападав на Віктора Гюґо, так само як тепер молоді нападають на него. Ясність, прозорість, кришталево-альмазові фрази — все те дуже гарно бренить в устах Золї, що їх собі лиш приписує. Та коли-б так прийшло ся все те кому признати, то знову скорше признати-б се можна Флоберови як Золї. Правду каже Золя: за богато лелїй! Бо і справдї лелїєвого краму за богато в нинїшних поетів, так за богато, що від них дістаєть ся міґрену. Та все таки мірна доза запаху приємнїйша як надмірна воня деяких плодів грубого натуралїзму.

Відень.

В. Щурат.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 18-го марта 1896.

	Львів.				Чернівцї.			
Пшениця . .	від	7.40	до	7.85	від	7.30	до	7.40
Жито . . .	„	6.20	„	6.65	„	5.90	„	6.05
Ячмінь бров. .	„	5.50	„	6.—	„	5.50	„	5.60
Ячмінь простий	„	5.—	„	5.20	„	4.80	„	4.90
Овес . . .	„	5.90	„	6.25	„	5.30	„	5.40
Ріпак . . .	„	8.75	„	9.25	„	9.40	„	9.30
Горох . . .	„	5.—	„	8.—	„	5.—	„	6.—
Вика . . .	„	4.75	„	5.—	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.75	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	7.—	„	7.25	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	30.—	„	35.—	„	29.—	„	33.—
Конюшина біла	„	35.—	„	50.—	„	0.—	„	0.—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	35.—	„	0.—	„	0.—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.20	„	4.30

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові око вита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за рочник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	6^{39}	10^{34}	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	9^{20}	9^{31}	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{45}	9^{35}
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	5^{10}	8^{40}	7^{00}	9^{06}	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	9^{50}	.	.	1^{32}	7^{37}	6^{17}		
З Підволочиск	2^{25}	10^{00}	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	9^{44}	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	12^{05}	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	9^{16}	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	9^{47}	5^{13}		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	6^{54}	10^{44}	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	11^{00}	4^{55}	10^{25}	6^{45}		
„ Підволочиск	.	1^{56}	5^{46}	.	9^{50}	10^{20}		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	10^{44}		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	10^{30}	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	5^{25}	9^{33}	7^{38}		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	7^{10}			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

BIBLIOTEKA KUL UNIWERSYTECKA